

La *vuitena arma* de Marga Ximenez

Per Elsa Plaza Muller

Gran part de l'obra de Marga Ximenez: *Bodegons de premsa*, *Sibil·la* (aquesta última realitzada en col·laboració amb *Nora Ancarola*), són significativament *marcades* per un desig de reflexió sobretot el que la nostra cultura marca com a descartable. Fonamentalment pels materials que Ximenez utilitza com a suport de la seva obra: tots són elements que d'alguna manera estan marcats per l'ús. Però també per l'elecció dels temes: les fotografies de premsa, *consumides* i oblidades ràpidament, les *notícies*, la vellesa. "Ara, estic preparant alguna cosa sobre la vellesa, la *experiència* de viure amb la meua mare em porta a això, alguna cosa que va començar a gestar-se ja quan amb *Nora Ancarola* muntem *Sybil·la* a l'Interior Bodega". En aquesta instal·lació l'artista *intentava* una aproximació a la vellesa com a deterioració del cos, però també recuperant-lo com l'entrada a una nova temporalitat de l'individu, com alguna cosa que pot ser bell de viure, sempre que hi hagi algú disposat a acompanyar-te i valorar-te en aquesta etapa final de la vida.

En aquest treball que ara podem visitar a la sala del Centre de Cultura Francesca *Bonnemaison*, Marga Ximenez, com en les seves obres anteriors, assaja un discurs crític al qual denomina aquesta vegada la *Vuitena Arma*. Quines són les set armes anteriors que va intentar abans d'arribar a aquesta, l'octava? Marga ens contesta que el títol és una al·lusió a les arts. Si el cinema és el setè art, per què no considerar una vuitena arma? Aquesta seria, per tant, l'arma de la creació llançada a la mirada de l'espectador. En un moment en el qual semblés que ja no queda més que aquesta per a assajar la inauguració d'un espai a l'esperança, *construïda* amb retalls de cossos mutilats. Perquè encara que és aparentment difícil trobar una resplendor de vida en aquesta obra que evoca l'horror de la guerra –de totes les *guerres*– Marga Ximenez ens mostra la possibilitat de recompondre-la, *puntada a puntada*. Així, les desenes de *víctimes anònimes*, en el seu treball d'artista, tornen a cobrar una dimensió significat.

La televisió, els diaris, el cinema ens ofereixen quotidianament la ració *diària* de cossos desmembrats: asiàtics, africans, europeus, americans, àrabs... més clars, més foscos els seus membres escampats, la sang sempre vermella, la negror de la bomba que esclata, el fum... El costum ens fa, ja sostenir la mirada enfront de l'horror o, a vegades a prémer el comandament i enviar la imatge a una altra dimensió, amagar-la per a poder acabar el sopar o, potser detenir-nos indiferents davant aquella pasterada *sanguinolenta* que s'ha convertit –tal com Marga va suggerir en una altra de les seves exposicions: *Bodegons de Premsa*–

en una categoria més de la nova representació. Perquè d'això es tracta, de fer-nos creure que allò que passa allà, darrere de la pantalla o en les pàgines dels diaris passa en una altra dimensió de la qual estem fora de perill, almenys per avui.

Com arriba l'ésser humà a convertir-se en botxí?, a desitjar convertir en esquinçalls de carn a qui un moment abans tènia una aparença semblant a la seva? La deshumanització de l'Altre a través de l'exaltació de la diferència?, tal vegada el plaer de l'exercici del poder sobre qui és vulnerable?, la destrucció d'allò que no entén perquè creu divers? Quantes excuses, quants per què, per a poder explicar la violència quotidiana, la que exerceixen persones com nosaltres sobre unes altres persones.

Però, Marga Ximenez es deté en la notícia, la congela i la recrea, penetra en ella, en la subjectivitat del cos violat, mutilat i amb amorosa sol·licitud d'artista tria el material: roba usada, la seva arma, per a recompondre-ho, -per a recompondre la memòria d'un cos- cossos de nenes i de dones, en aquest cas, aclaparats.

Potser no és la nostra roba allò que més ens representa? Perquè el nostre cos l'ocultem i l'exhibim a través del teixit amb el qual triem embolicar-nos. Així, cadascuna de les peces realitzades per l'artista aconsegueix, en la seva representació, una doble presència: la del genèric víctimes de totes les violències i la del subjecte dona, amb una biografia pròpia determinada pel dramatisme del suport: retalls de teixit ja usat, que serveix per a cobrir el que queda d'un cos ostentosaament sexuat.

Tal com ho assenyalava l'artista, impregnat per la vida és tot allò que ja ha estat usat, material amb infinites possibilitats connotatives. Així, cada objecte guarda els senyals de la seva anterior existència i Marga Ximenez fa de les coses que uns altres rebutgen, en aquest cas roba d'amics i caixes d'embalar, suport de les seves peces escultòriques, el material triat per a la construcció de les seves escultures. I és en aquesta elecció on es troba, malgrat tot l'horror que es mostra, l'esperança. El collir allò que uns altres llancen de les seves vinyes, atorgant-li una segona destinació és, de per si mateix, una elecció que implica una ètica enfront d'un ordre de coses basat en la economia del malbaratament ostentós.

Recompondre amorosament amb el d'un sol ús, cosint, unint, és una forma d'evocació, és construir, partint de l'oblit, un nou món que permeti sobreviure a l'altre. A aquest món de l'horror, d'on prové la imatge congelada en la memòria de l'artista. La creació, la imaginació, la cura, la dedicació d'un temps

per a la reflexió, dóna lloc a la reconstrucció de la veu i de la imatge silenciada, amuntegada, entre els metres de **pel·lícules** que diàriament serveixen de farciment a les **notícies**.

Retallar el fotograma i transformar-lo en cossos presents és el que Marga **Ximenez** ens proposa. Parlar d'aquestes despulles reconstruint-los en cossos sexuats amb una història anterior, amb una **memòria** que els feia diversos i únics. En cada **puntada** l'artista tracta de retornar-los un relat propi, i per a això tria la roba dels seus coneguts, així els acarona i refà, com reconstrueix amorosament una mare, els pantalons estripats del seu fill, per a tancar amb l'agulla la ferida oberta. La creació, el poder convertir el dolor en **poesia**, el treure de l'anonimat a les **víctimes**, aquesta és l'esperança de la qual Marga Ximenez ens parla.